

JAARPLAN

Kenniscentrum Phrenos Jaarplan 2023

Een plan voor 2023 binnen de kaders van het
meerjarenbeleidsplan 2021 – 2023

kenniscentrum
phrenos

Inhoud

Inleiding	1
Ontwikkelingen 2023.....	2
Zes thema's.....	2
Actuele ontwikkeling: Integraal Zorgakkoord	2
Monitor Psychische Problematiek.....	3
Contact met deelnemende organisaties	3
Thema: Zorggerelateerde preventie	4
Thema: Herstelondersteuning en ervaringsdeskundigheid	5
Thema: Participatie & rehabilitatie	6
Thema: Ggz en sociaal domein.....	7
Thema: Mensenrechten en destigmatisering	8
Thema: Goede zorg	9

Inleiding

Al sinds de oprichting zet Kenniscentrum Phrenos zich in voor een meer inclusieve benadering van mensen met ernstige psychische problemen. Een benadering die niet alleen is gericht op symptoomreductie, maar die juist aandacht heeft voor alle aspecten van het menszijn. Eerder voelden we ons met die boodschap nog wel eens een roepende in de woestijn. Inmiddels vinden we onszelf terug in het hart van de vele veranderingen die momenteel gaande zijn.

De laatste jaren dringt steeds meer het besef door dat zorg vanuit één organisatie, of zelfs één domein niet meer toereikend is. Eigenlijk is het dat nooit geweest. Het gaat namelijk om mensen met hulpvragen die niet alleen verband hebben met de medische gevolgen van psychische problemen maar die ook gaan over het hebben van een stabiele woonsituatie, dagelijkse structuur, bestaanszekerheid, goede relaties en deelname aan werk of onderwijs. Ook universele menselijke thema's zoals zingeving en erkend worden als volwaardig persoon zijn onlosmakelijk verbonden met een betere benadering van mensen met een psychische kwetsbaarheid. Inmiddels zien we die manier van kijken steeds meer gemeengoed worden in de ggz, het sociaal domein en het veiligheidsdomein.

Met de juiste intenties zijn we er alleen nog niet; het vraagt een grondige transitie van de organisatie van zorg en ondersteuning. Dat is een weerbarstig proces waarbij verschillende betrokkenen vaak een verschillend perspectief hebben op zowel het probleem als de oplossing. De vraagstukken zijn daardoor complex en kennen een grote gelaagdheid op persoonlijk, professioneel, bestuurlijk, financieel en organisatorisch niveau. Bovendien betreft het een maatschappelijke opgave die behalve individueel ook lokaal, regionaal en landelijk moet worden opgepakt door praktijk, beleid én onderzoek. Deze complexiteit vereist een op samenwerking gerichte werkwijze waarin betrokken partijen continu reflecteren, leren en verbeteren.

Er is veel behoefte aan toepasbare kennis en Phrenos kan hierin, vanuit expertise, het netwerk en ervaring, de komende jaren een centrale rol spelen. We blijven ons dan ook met grote toewijding inzetten voor onze missie en gaan in 2023 verder op de weg die werd ingeslagen met het Meerjarenplan (2021-2023). In dit jaarplan 2023 gaan we in op de ontwikkelingen van de 6 thema's binnen Phrenos, hoe we aansluiten op de actualiteit van het Integraal Zorgakkoord en beschrijven we hoe we vorm willen geven aan contact met onze deelnemende organisaties.

Lerende netwerken kunnen helpen om de gemeenschappelijke maatschappelijke opgave te realiseren. Phrenos organiseert per thema lerende netwerken met de algemene doelstelling om de (zorg)praktijk te veranderen, door samen met de deelnemende organisaties te leren en verbeteren.

Ontwikkelingen 2023

Eind 2021 presenteerde Phrenos in het Meerjarenbeleidsplan 2021-2023 6 thema's inclusief de activiteiten voor de komende jaren: *Participatie en rehabilitatie*, *Goede zorg*, *Herstelondersteuning en ervaringsdeskundigheid*, *Mensenrechten en destigmatisering*, *Ggz en sociaal domein* en *Zorggerelateerde preventie*. Deze thema's kwamen voort uit de visie van Over de Brug en werden gepresenteerd als onderdeel van een plan in ontwikkeling omdat de thema's zich in verschillende ontwikkelfases bevinden en er sprake is van een snel veranderende context. Dit biedt naast focus ook de nodige flexibiliteit om op actuele ontwikkelingen in te spelen.

Zes thema's

Binnen Phrenos bevinden de verschillende thema's zich in verschillende ontwikkelfases. Zo staat 2023 *Herstelondersteuning en ervaringsdeskundigheid* in het teken van het vergroten van de bekendheid, toegankelijkheid en professionaliteit van verschillende trainingen en het implementeren van het Kwaliteitssysteem Ervaringsdeskundigheid. *Participatie en rehabilitatie* ambieert de activiteiten op het gebied van toeleiding naar werk binnen IPS verder uit te breiden naar andere levensgebieden met een prioriteit op onbetaald werk, leren en andere zinvolle dagbesteding. Het thema *ggz & sociaal domein* beoogt in 2023 partijen uit het sociaal domein en de ggz, maar óók aanpalende terreinen als veiligheid en wonen, te voorzien van inspirerende voorbeelden en kennisproducten rondom domeinoverstijgend samenwerken. Het thema Goede Zorg is een groot thema, niet in laatste instantie vanwege de vele lerende netwerken en projecten. Daarnaast willen we in 2023 een thema-breed netwerk opzetten door ten behoeve van een continue leerproces rond het toepassen van kwaliteitstandaarden voor mensen met ernstige psychische problemen. *Zorggerelateerde preventie* is nog in de beginfase: een recent uitgevoerde veldraadpleging in 2023 moet leiden tot een concreet plan om handvatten voor preventie te bieden aan professionals binnen én buiten de ggz. *Mensenrechten en destigmatisering* beoogt de beschikbare kennis rondom stigma nog laagdrempeliger toegankelijk te maken voor die zorgaanbieders die hier nog minder vertrouwd mee zijn.

Actuele ontwikkeling: Integraal Zorgakkoord

Bepalend voor de komende tijd is het onlangs door met het ministerie van VWS gelanceerde Integraal Zorgakkoord. Hierin komen diverse ontwikkelingen die al gaande waren samen en zet VWS een bepalende stip op de horizon. Vanuit het IZA is door een groot aantal partijen afspraken gemaakt over hoe de zorg ook in de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Alle zorgorganisaties krijgen hier dan ook mee te maken. In het IZA staan verschillende uitgangspunten beschreven die goed aansluiten bij de missie, visie én activiteiten van Phrenos. Met name de beweging die al jaren waarneembaar is naar een minder exclusief medische benadering van psychische kwetsbaarheid wordt met de komst van het IZA minder vrijblijvend. Inzetten op regionaal en domeinoverstijgend samenwerken zodat er meer aandacht kan zijn voor de leefwereld en preventie is niet langer alleen voor de vooruitstrevende regio's. Het doorbraakproject netwerkpsychiatrie waar Phrenos de trekker van is sluit hier naadloos bij aan en zal ook in 2023 volop onze aandacht krijgen. In de komende periode komen regionale samenwerkingsverbanden in aanmerking voor transformatiegelden wanneer hun regiobeelden en regioplannen aansluiten bij de principes van [Passende Zorg](#).

Monitor Psychische Problematiek

Een van de manieren waarop Phrenos in 2023 gaat bijdragen aan Passende Zorg en regionale samenwerking is met de Monitor Psychische Problematiek (MPP) die Phrenos samen met KPMG uitvoert. Deze geeft regio's een overzicht van de psychische problematiek door gegevens over de demografie te koppelen aan de regionale context en verschillende vormen van zorg en ondersteuning die worden geboden. Dat gebeurt door landelijke cijfers vanuit uit de (deels openbare) databronnen als CBS, VEKTIS, RIVM Gezondheidsmonitor, Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein (GMSD), Politiedata Schuldenregistratie, waarstaatjegemeente.nl, etc. op regionaal niveau te presenteren. De cijfers zullen gepaard gaan met een handleiding om regionale focusgroepen te organiseren waarin met elkaar duiding gegeven kan worden aan het ontstane beeld op basis van de cijfers en besproken kan worden waar transformatie van het aanbod nodig is. Dit kan door partijen in de regio worden gebruikt als input voor het maken van een regioplan zoals beschreven in het IZA.

Op deze manier kunnen de inzichten uit het MPP de basis vormen voor veel regionale ontwikkelingen die de komende periode gaan plaatsvinden. In 2023 zoeken we verder naar mogelijkheden om de regionale samenwerkingsverbanden vraaggericht te ondersteunen met de kennis die er is en wordt ontwikkeld binnen de thema's.

Contact met deelnemende organisaties

De [deelnemende organisaties](#) zijn de belangrijkste partners van Kenniscentrum Phrenos. Zij staan met de voeten in de klei wat betreft het bieden van zorg en ondersteuning aan mensen met psychische problemen. Als geen ander hebben ze inzicht in wat er speelt, waar er knelpunten liggen en welke kennisbehoeftes er zijn. Andersom zijn de zorgprofessionals degenen die de meest actuele kennis in de praktijk brengen. Alle redenen dus om goed in contact te blijven. Dat is nodig op alle niveaus: met ervaringsdeskundigen en naasten, zorgprofessionals en met bestuurders. En zowel op de inhoud en het ontwikkelen van kennis, als rondom het adviseren over relevante accenten die Phrenos kan aanbrengen in het beleid.

Om ook in de komende jaren op een goede manier invulling te blijven geven aan ons contact met de deelnemers willen we optimaal aansluiten bij de veranderingen om ons heen. Zo merken we dat de contacten de afgelopen jaren steeds meer plaatsvinden binnen de thema's. Ook het gegeven van de personeelstekorten en het als gevolg daarvan moeten maken van keuzes dagen ons uit om zorg te dragen voor een nauwe aansluiting met de praktijk. Daarom zijn we ons momenteel aan het herbezinnen op een geüpdatete invulling van het contact zodat we ook in de komende jaren kunnen blijven voortbouwen op de goede relatie tussen Phrenos en de deelnemers.

Thema: Zorggerelateerde preventie

Waarom dit thema?

Als psychische problemen van begin af aan domein overstijgend gesignaleerd en behandeld worden en mensen vanaf het begin ook aan hun psychische klachten, persoonlijk herstel en maatschappelijke participatie kunnen werken, kunnen we langdurige problemen op verschillende levensgebieden voorkomen.

Ambitie en richting 2023

Zorggerelateerde preventie is nog een beginnend thema binnen de ggz en binnen Phrenos. Allereerst hebben we daarom in 2022 een veldraadpleging uitgevoerd om samen met de deelnemende instellingen van Kenniscentrum Phrenos een breed gedragen beeld te krijgen van hoe de organisaties tegen zorggerelateerde preventie aankijken, wat er in de gespecialiseerde ggz al gebeurt en waar de ontwikkelmogelijkheden liggen. In 2023 willen we op verschillende manieren handvatten bieden om dit thema naar een hoger niveau te tillen: via het verzamelen van bestaande kennis die we willen gaan bundelen in een artikel en publiceren in een Nederlandstalig tijdschrift, via het verder uitbouwen van een lerend netwerk rondom het thema zorggerelateerde preventie en via het opzetten van projecten en activiteiten binnen het thema die momenteel nog onvoldoende onder de aandacht zijn of zijn uitgewerkt.

Op termijn is onze ambitie om op dit thema de samenwerking te zoeken met relevante partijen *buiten de ggz*, zodat de intensiteit van zorg na een periode van behandeling kan worden teruggeschakeld naar lichtere vormen van zorg die gericht zijn op voorkomen van terugval. Daarom zullen we de veldraadpleging in 2023 verder verbreden naar de domeinen buiten de ggz (denk bijvoorbeeld aan: het sociale domein, de jeugdzorg, de huisarts en toezichthouders) en op basis daarvan de verbinding leggen tussen deze partijen en onze deelnemende instellingen. Tot slot willen we de kennis die we domein overstijgend hebben opgedaan verwerken in een webinarreeks om het thema breder onder de aandacht te brengen en kennis te verspreiden en bij elkaar te brengen.

Belangrijkste activiteiten in 2023

Concreet zullen daarmee de volgende vijf activiteiten centraal komen te staan in 2023:

- Het uitbreiden van het lerende netwerk rondom zorggerelateerde preventie met onze deelnemende organisaties.
- Het afronden van de veldraadplegingen bij onze deelnemende organisaties en relevante stakeholders buiten de ggz en de resultaten van deze veldraadplegingen publiceren en breed beschikbaar stellen.
- Een start maken in het opzetten van relevante activiteiten rondom dit thema in samenwerking met onze deelnemende instellingen en andere samenwerkingspartners buiten de ggz.
- Afmaken en publiceren van het inhoudelijk kader rondom het thema zorggerelateerde preventie.

Thema: Herstelondersteuning en ervaringsdeskundigheid

Waarom dit thema?

Het thema is gericht op ruimte te maken voor ervaringskennis als onmisbare bron voor herstel. De activiteiten zijn gericht op de ontwikkeling en inzet van ervaringsdeskundigheid, de verdieping van kennis en inzicht over herstel en de inrichting van herstelondersteunende zorg waarin ervaringskennis, professionele en wetenschappelijke kennis op elkaar afstemmen.

Ambitie en richting 2023

In 2023 wordt ingezet op het vergroten van de bekendheid en toegankelijkheid van WRAP, Herstellen doe je Zelf, HOP (Honest Open Proud) en Peer-supported Open Dialogue (POD) binnen zorg en welzijn. Dat doen we door in te zetten op communicatie, kennis hier over te delen en de implementatie te ondersteunen.

Daarnaast is een verdere professionaliseringsslag nodig om de potentiële impact van het trainingsaanbod te bereiken. Daarbij gaan we inzetten op (1) het ontwikkelen en aanbieden van structureel onderhoud van deskundigheid door middel van intervisievormen en nascholingen, en (2) een meer structurele verbinding met de leeruitkomsten zoals geformuleerd in het leerplan Ervaringsdeskundigheid en met de (aanbevelingen uit de) generieke module ED

Een andere stap die we in 2023 willen zetten is de toepassing van de producten van het project Kwaliteitssysteem voor Ervaringsdeskundigen samen met het nieuwe beroepscompetentieprofiel Ervaringsdeskundigheid. Dat doen we in eerste instantie door middel van het lerend netwerk Ervaringsdeskundigheid en Herstelondersteuning. Daarnaast willen we kijken of we een vervolgproject – bijvoorbeeld op basis van de doorbraakmethode - kunnen starten zodat we samen met deelnemende organisaties een stevige structuur kunnen bieden om de implementatie en inbedding van het Kwaliteitssysteem Ervaringsdeskundigheid binnen bestaande structuren te bevorderen.

Ook de doorontwikkeling van de lerende netwerken Familie Ervaringsdeskundigheid en Herstel in de Triade met behulp van de generieke module Naasten een belangrijk aandachtspunt.

Belangrijkste activiteiten in 2023

Concreet zullen de volgende activiteiten centraal komen te staan in 2023:

- Lopende project *Toegankelijkheid WRAP* in het sociaal domein uitvoeren
- Project opzetten voor de implementatie van het Kwaliteitssysteem voor Ervaringsdeskundigheid
- De drie lerende netwerken (Ervaringsdeskundigheid, Herstel in de triade en Familie Ervaringsdeskundigheid) inrichten op basis van uitwisseling van kennis, reflectie en de toepassing van de relevante generieke modules in de praktijk. Wens is om de inzichten te bundelen en te publiceren.
- Trainingsaanbod verder ontwikkelen, professionaliseren en onder de aandacht brengen.

Thema: Participatie & rehabilitatie

Waarom dit thema?

Volwaardig meedoen aan de maatschappij is belangrijk voor het herstel van mensen met (ernstige) psychische problemen. Rehabilitatieprogramma's kunnen bijdragen aan dit herstel door ondersteuning te bieden bij persoonlijke doelen op het gebied van wonen, werken, leren, vrije tijd en sociale contacten.

Ambitie en richting 2023

De overkoepelende doelstelling van het thema is het bevorderen van de maatschappelijke participatie van mensen met ernstige psychische problemen zodat zij hun leven kunnen leiden op de manier waarop zij willen met zo min mogelijk professionele hulp en zo veel mogelijk in eigen regie. Tot nu toe heeft het thema zich vooral gericht op betaald werk via IPS. In 2023 zullen we de activiteiten van het thema verder uitbreiden naar andere levensgebieden met voor 2023 een prioriteit op onbetaald werk, leren en andere zinvolle dagbesteding. Als aandacht voor deze levensgebieden voldoende geborgd is binnen Phrenos, zal uitbreiding plaatsvinden naar andere levensgebieden zoals wonen, vrije tijd en sociale contacten. Voor prioritering van onze activiteiten houden we ook rekening met de onlangs uitgezette enquête waarmee de behoeften van onze deelnemende instellingen met betrekking tot het thema in kaart worden gebracht.

Belangrijkste activiteiten in 2023

In 2023 worden deze ambities doelstellingen vertaald in een aantal concrete acties.

- Het verder ontwikkelen en verbreden van IPS. Zo loopt in 2023 het project door naar de ontwikkeling van IPS voor onderwijs (IPS-O).
- Ook vinden er onderzoeken plaats naar de inzet van IPS bij mensen met een verstandelijke beperking en niet aangeboren hersenletsel.
- De reviewers van Phrenos gaan in 2023 voor het eerst een aantal modeltrouwmetingen uitvoeren in Vlaanderen.
- Phrenos verzamelt al vanaf 2016 data over de resultaten van IPS in een monitor. Deze monitor wordt vanaf 2023 in nauwe samenwerking met Hoofdzak Werk uitgebreid tot een algemene werkmonitor waarin ook uitkomsten van andere re-integratieprogramma's verzameld worden.
- Verder zijn we in 2023 betrokken bij het MENTUPP project. Binnen dit project wordt een online interventie ontwikkeld en geëvalueerd die gericht is op het bevorderen van mentaal welbevinden op het werk, het verminderen van stress- en psychische klachten en het bevorderen van een open werkklimaat.
- De websitepagina Rehabilitatie en Participatie zal opnieuw ingericht worden met een overzicht van de beschikbare methodieken op andere gebieden dan betaald werk, inclusief bijbehorende boeken en artikelen.
- Daarnaast gaan we door middel van een behoeftepeiling in kaart brengen hoe we onze leden het beste kunnen ondersteunen bij hun doelen en acties op het gebied van participatie en rehabilitatie. We zullen onze activiteiten op andere levensgebieden in de loop van 2023 verder gaan uitbreiden

Thema: Ggz en sociaal domein

Samenvatting

Een goed geoliede domeinoverstijgende samenwerking tussen ggz, sociaal domein en aanpalende terreinen als wonen en veiligheid, versterkt samenhangende en passende zorg en ondersteuning. Dit draagt uiteindelijk bij aan de kwaliteit van leven van mensen met een ernstige psychische problemen en hun naasten.

Ambitie en richting 2023

Phrenos heeft in het Meerjarenbeleidsplan expliciet gekozen voor het thema ggz en sociaal domein. In overeenstemming met het IZA willen we met dit thema bijdragen aan passende zorg (waardegedreven, samen met en rondom hulpvragers en hun naasten en op de juiste plek en vertrekkend vanuit gezondheid in plaats van ziekte). Momenteel kampt 1 op de 5 ggz-cliënten met hardnekkige problemen op meerdere levensgebieden. Het leveren van passende zorg vraagt om een focus op de hulpvrager en zijn of haar naasten. Te vaak nog kijken we vanuit domeinen en bijbehorende wetten en regels. Weten is nog geen doen. Om van papier naar praktijk te komen, zijn goede, al bestaande voorbeelden van passende zorg én tools om dit te realiseren noodzakelijk. In 2023 zetten we daarom in op: (1) een vraagarticulatie op dit vlak (2) het verzamelen van inspirerende voorbeelden én tools hoe in de eigen praktijk passende zorg te realiseren. Hierbij zoeken we waar mogelijk de aansluiting bij de regionale ontwikkelingen rondom het IZA.

Belangrijkste activiteiten in 2023.

- Het Kompas ernstige psychische problemen en kwaliteit van leven. Hoe sociaal domein en ggz samen kunnen bouwen aan samenhang, kwaliteit en innovatie is gereed medio 2023. Dit instrument ondersteunt partijen - zowel uitvoerders als beleidsmakers binnen het sociaal domein als zorg, van ggz en (familie-)ervaringsdeskundigen, tot sociale wijkteams, verslavingszorg en aanpalende domeinen als wonen en veiligheid - bij het zorgdragen voor een preventief, passend én samenhangend aanbod voor mensen met ernstige psychische problemen. Het is te benutten voor het opzetten van een nieuw zorg- en ondersteuningsnetwerk, het versterken van een bestaand netwerk of toepasbaar in teams en organisaties. Organisaties kunnen zowel zelf aan de slag als daarbij begeleiding van Phrenos afnemen. Dit instrument is tevens zeer bruikbaar voor de vormgeving van de regioplannen rondom het IZA.
- We verzamelen actuele en veelbelovende voorbeelden van domeinoverstijgende samenwerking uit de praktijk, onder meer door deze actief op te halen bij deelnemende organisaties en netwerkpartners. Deze delen we in de vorm van journalistieke artikelen op onze site en symposia.
- Met het Kompas als inhoudelijke kennisbasis verzorgen we een interactieve webinar reeks rondom de actuele vraagstukken en voorbeelden uit de praktijk. Deze webinars geven we vorm met mensen en organisaties uit zowel GGZ, Sociaal Domein en aanpalende domeinen.

Thema: Mensenrechten en destigmatisering

Samenvatting

Mensen met psychische problemen behoren tot de meest gestigmatiseerde groepen in onze samenleving. De gevolgen van stigmatisering zijn groot: door uitsluiting krijgen ze minder kansen in de maatschappij en ervaren ze problemen bij o.a. werk, wonen, sociale relaties en zorg. Het belemmert ook het herstel. Het is daarom van groot belang om stigmatisering aan te pakken.

Ambitie en richting 2023

Bij de aanpak van stigma richt Phrenos zich op destigmatisering en destigmatiserend werken in de ggz. Binnen de ggz is veel variatie in hoe er wordt omgegaan met stigma. Dit is een van de uitkomsten van de uitvraag bij de deelnemende organisaties die we in 2021 hebben gedaan. In 2023 wil Phrenos:

- Medewerkers bij de ggz-organisaties die zich nog beperkt met destigmatisering bezighouden met laagdrempelige, kosteloze tools, evenementen en informatie inspireren en motiveren om dit thema binnen de eigen organisatie op te gaan pakken.
- Medewerkers bij ggz-organisaties die al veel kennis over en ervaring met destigmatisering hebben ondersteunen door wetenschappelijke onderzoek en kennis over destigmatiserende interventies te delen. Daarnaast vragen wij hen om kennis te delen met andere ggz-organisaties die weer van hun ervaringen kunnen leren.

De meeste organisaties zitten daar ergens tussen in. Phrenos wil bij deze groep de kennis vergroten over de werking van stigma en de impact ervan op betrokkenen. We willen zorgverleners toerusten met kennis en inspiratie om zo het bewustzijn te vergroten over de eigen rol die zij kunnen spelen bij destigmatisering en de agendering ervan binnen de eigen organisatie. En handvatten bieden om destigmatiserend te kunnen werken.

We benutten op de eerste plaats wat er door Phrenos én door andere partijen al is ontwikkeld op het gebied van destigmatiserend werken. Zoals tools die door het voormalige 'Samen Sterk zonder Stigma' zijn gemaakt. Ook kijken we waar hiaten in het aanbod zijn die we mogelijk kunnen opvullen.

Tot slot is het streven om in 2023 het thema mensenrechten verder uit te werken en te verbinden met het thema destigmatisering.

Belangrijkste activiteiten in 2023

- Uitvoering en evaluatie [6-delige lunchwebinarreeks over destigmatisering in de ggz](#) vanaf september 2022 tot februari 2023
- Opzet vervolg 6-delige lunchwebinarreeks 2023 over destigmatisering in de ggz
- Basis op orde: informatie en toolbox 'destigmatiseren in de ggz' op website gereed
- Inventariseren bij de Phrenos-organisaties aan welke (nieuwe) producten en diensten behoefte is, waaronder de wenselijkheid van een masterclass stigma-educatie
- Lerend netwerk verder vormgeven; groep om stigma-aanpak en -activiteiten mee te bedenken en klankborden
- Plan van aanpak mensenrechten maken

Thema: Goede zorg

Waarom dit thema?

Ons uitgangspunt is dat mensen met ernstige psychische problemen de best mogelijke zorg moeten krijgen aangeboden. Daarbij denken we aan integrale sector overschrijdende zorg in samenwerking met het betrokken netwerk, die goed toegankelijk is en gebaseerd is op continuïteit. Deze zorg moet aansluiten op individuele zorgbehoeften en verschillende dimensies van herstel ondersteunen, en ook investeren in een goede werkrelatie en bewezen effectieve interventies bieden.

Ambitie en richting 2023

Goede zorg is een breed thema, waarbij we in een aantal kleinere en grotere lerende netwerken inzoomen op diverse deel-thema's om te werken aan professionalisering en verbetering van de kwaliteit van zorg: het netwerk rond autisme (NIPA), vroege psychose (NVP), leefstijl en somatische gezondheid, licht verstandelijke beperking en GGz (LVB), en netwerkpsychiatrie (NWP). Onze ambitie voor 2023 is om professionals en cliënten handvatten te geven voor goede zorg rond deze sub-thema's, door het delen van kennis en het ontwikkelen van praktische tools.

Daarnaast willen we in 2023 een thema-breed netwerk opzetten voor het ondersteunen van goede zorg in ggz-instellingen door het faciliteren van een continue leercyclus rond het toepassen van kwaliteitstandaarden voor mensen met ernstige psychische problemen. Dit netwerk zal zoveel mogelijk aansluiten bij bestaande kwaliteitskaders. Als eerste stap daartoe voeren we een behoeftepeiling uit bij kwaliteitsmedewerkers om na te gaan op welk vlak uitwisseling gewenst is, zoals bijvoorbeeld rond vragen als: Hoe verhouden al die standaarden zich tot elkaar? Waar zitten witte gaten bij onze toepassing? Hoe kunnen we met elkaar meer hypothese toetsend werken? Kunnen we deskundigheidsbevordering en casuïstiekbespreking rond dit thema organiseren? Welke tools en implementatiemethoden kunnen helpen bij toepassing?

Belangrijkste activiteiten in 2023

- **Het Netwerk Innovatie en Productontwikkeling Autismes** werkt in 2023 verder aan een vernieuwde psycho-educatie (PE) autisme. Streven is om de inzichten uit verschillende vernieuwende onderzoeken van de laatste jaren een plek te geven, om een betere balans te bereiken tussen aandacht voor 'klachten en krachten' en om de diagnose autisme als minder statisch en uniform voor te stellen. In het voorjaar leveren we de paper & pencil variant op, waarna de PE getest wordt bij 5 NIPA-leden. Verder staan in 2023 een aantal lunchwebinars op de planning, met als mogelijke thema's: autisme en ACT, laagbegaafdheid en alternatieve manieren van zorg verlenen. Ook werkt het NIPA aan een brochure over taal en autisme en organiseren we in 2023 mogelijk weer een dag(deel)congres. Tenslotte participeert het NIPA in de Informatietafel Autismes, georganiseerd door het ministerie van VWS.
- **Het Netwerk Vroege Psychose** werkt in 2023 verder aan het ontwikkelen van een nieuwe psycho-educatie (PE) voor naasten van jongvolwassenen met een vroege psychose. De huidige PE dateert uit 2011, is weinig hoopvol en sluit onvoldoende aan bij de behoefte van jongeren met een vroege psychose en hun naasten. Om de effecten van de behandeling te vergroten is een systemische benadering, inclusief passende PE voor naasten essentieel. Doel is daarom om in co-creatie met jongeren met een vroege psychose en hun naasten een passende de-stigmatiserende PE module te ontwikkelen die aansluit bij de specifieke thema's en behoefte van deze doelgroep. Daarnaast

worden reguliere activiteiten voortgezet zoals de netwerkconferentie en het contactpersonenoverleg.

- ***Het lerend netwerk leefstijl en somatische gezondheid*** bestaat inmiddels uit 29 deelnemers vanuit 17 organisaties. In 2023 komen we twee keer samen om ervaringen en ontwikkelingen uit te wisselen. Daarnaast willen we in 2023 een artikel publiceren over de stand van zaken rond somatische screening van de doelgroep bij drie organisaties in het netwerk, welke we afgelopen jaar in kaart hebben gebracht. Tenslotte gaan we het digitale overzicht van goede praktijkvoorbeelden rondom somatische screening dat we in opdracht van Zorginstituut Nederland (ZIN) ontwikkeld hebben, verder bekend maken en verspreiden. De eindproducten van dit project zijn [hier](#) te vinden.
- ***Het lerend netwerk LVB en GGz*** werkt in 2023 verder aan het overzicht (landkaart) van ggz-instellingen die structureel aandacht besteden aan LVB en de contactpersonen daarbij. In 2023 organiseren we twee bijeenkomsten met deze contactpersonen voor het uitwisselen van nieuwe inzichten, tools en ervaringen op het thema. Daarnaast willen we in 2023 een brede toepassing faciliteren van de kennis en stellingen die zijn gedeeld tijdens het congres 'Ogen open voor LVB' dat op 3 november 2022 is georganiseerd door GGNET i.s.m. het lerend netwerk. Hierbij verkennen we de mogelijkheden voor het opzetten van een doorbraakproject LVB en GGz.
- ***Het doorbraakproject netwerkpsychiatrie*** bereikt in 2023 als tijdelijk lerend netwerk van verbeterteams in 14 regio's het tweede en laatste jaar. Dit jaar ronden we de scholing en ontwikkelsessies af rond de drie centrale doelen van het project (toepassen van de netwerkintake, resource groepen en sector overstijgende samenwerking in de regio). Ook wisselen de teams met elkaar en het expertteam resultaten en ervaringen uit via projectleidersbijeenkomsten en werkbezoeken. Tenslotte delen we in het najaar van 2023 de resultaten en geleerde lessen in een brede landelijke conferentie met partijen in de GGz en het sociaal domein.
- ***In het project radicale vernieuwing langdurige ggz*** werken we samen met 16 ggz-organisaties aan het realiseren van de vernieuwingswensen binnen de beweging "van regels naar relaties". Zo doen we samen met 7 instellingen actie-onderzoek naar triadisch werken, worden er rondom verschillende thema's mini-lerende netwerken opgezet en wordt de in 2022 gepubliceerde reflectietool verder ontwikkeld. Het project is een initiatief en samenwerking van het Trimbos-instituut, LOC en Kenniscentrum Phrenos.